

Š i f r a k a n d i d a t a :

Državni izpitni center

M 1 0 1 5 0 1 1 1

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

GEOGRAFIJA

≡≡ Izpitna pola 1 ≡≡

Obča geografija – Izbrane regije

Četrtek, 3. junij 2010 / 100 minut

*Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Kandidat dobi dva ocenjevalna obrazca.
Izpitni poli je priložena barvna priloga.*

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalna obrazca).

Izpitna pola vsebuje 32 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 60. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve, ki jih pišete z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom, vpisujte **v izpitno polo** v za to predvideni prostor. Odgovarjajte v obliki povedi in ne le z besedo ali besedno zvezo. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z nič (0) točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani, od tega 1 prazno. Barvna priloga ima 4 strani.

A1 – OBČA

1. Obkrožite črki pred napačnima trditvama.

- A Vsako gibanje zraka v vodoravni smeri imenujemo veter.
- B Eden od dejavnikov, ki vplivajo na smer vetra, je rotacija Zemlje.
- C Stalne vetrove v tropskem pasu imenujemo pasati, v zmerno toplem pasu pa monsuni.
- D Veter piha v spodnjih plasteh ozračja od nizkega zračnega tlaka k visokemu.

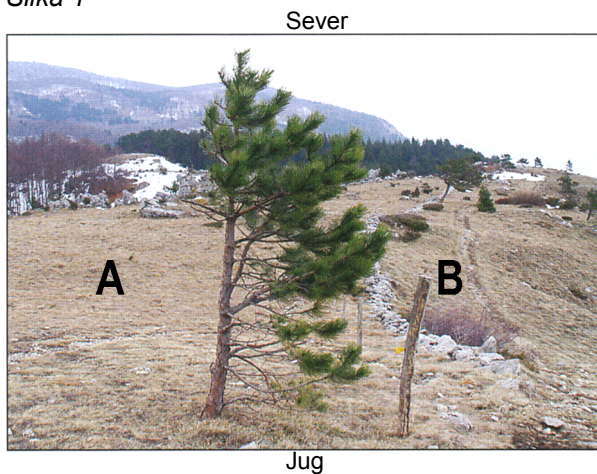
(1 točka)

2. Eno od napačnih trditev iz naloge 1 zapišite pravilno.

(1 točka)

3. Poglejte sliko 1 in napišite črko, s katero je označena privertrna stran, ter imenujte veter glede na stran neba, ki je oblikoval krošnjo.

Slika 1

(Vir: Senegačnik, J., 2008: Slovenija 1, učbenik za 3. letnik gimnazije, str. 31. Modrijan. Ljubljana)

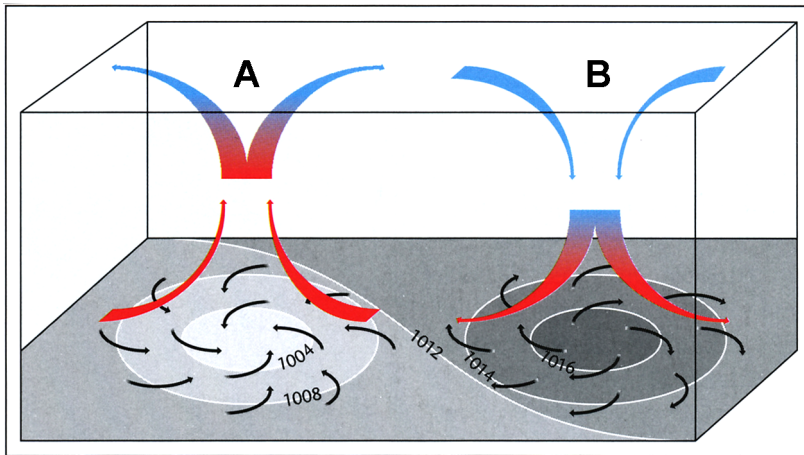
Črka: _____

Veter: _____

(2 točki)

4. Slika 2 prikazuje sklenjeni območji visokega in nizkega zračnega tlaka. Poimenujte sklenjeni območji, ki sta označeni s črkama A in B, ter napišite, kakšno vreme navadno prinašata. Odgovori lepo, slabo in grdo se ne upoštevajo.

Slika 2

(Vir: Senegačnik, J., 2006: Obča geografija, učbenik z 1. letnik gimnazij, str. 81. Modrijan. Ljubljana)

A _____

B _____

Vreme na območju A: _____

Vreme na območju B: _____

(2 točki)

5. Pojasnite vpliv pasatov na namočenost vzhodnih in zahodnih obal kontinentov.

Pojasnitev za vzhodne obale: _____

Pojasnitev za zahodne obale: _____

(2 točki)

6. Napišite, kateri letni čas je opisan v spodnjem besedilu, in vzročno-posledično pojasnite nastanek monsunskih padavin v tem letnem času.

»V poplavih in zemeljskih plazovih, ki so jih v zadnjih dneh povzročile monsunske padavine v Bangladešu, je umrlo najmanj 67 ljudi, več kot milijon jih je moralo oditi z doma.«

(Vir: Kürbus, T., in drugi, 2004: Geografske značilnosti sveta, učbenik za 2. letnik gimnazije, str. 14. Mladinska knjiga. Ljubljana)

Letni čas: _____

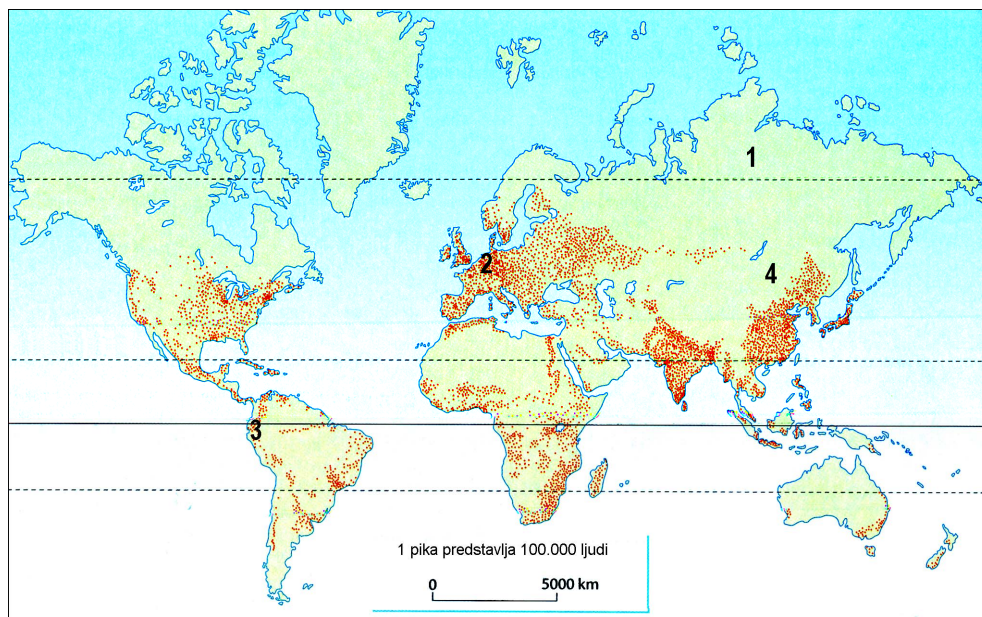
Pojasnitev: _____

(2 točki)

A2 – OBČA

7. Obkrožite črko pred trditvijo, ki pravilno označuje vsebino slike 3.

Slika 3

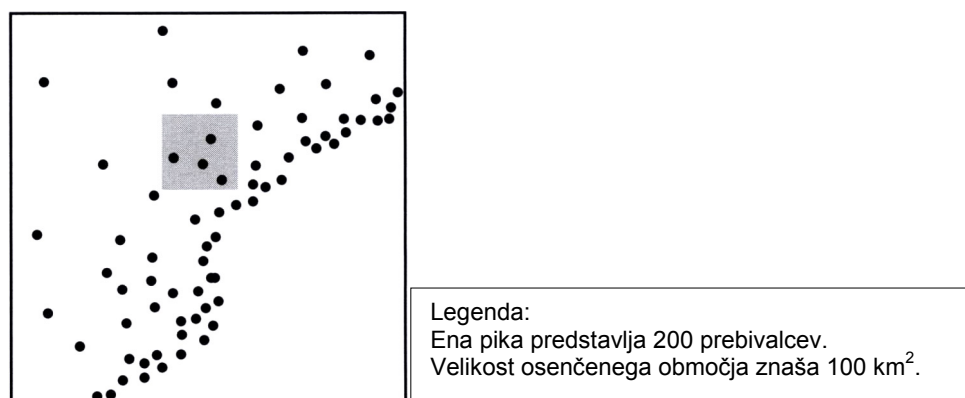
(Vir: Waugh, D., 2002: *Geography, An Integrated Approach*, str. 320. Nelson Thornes. United Kingdom)

- A Razporeditev prebivalstva po svetu.
 B Število prebivalcev na km² po svetu.
 C Razporeditev števila otrok po svetu.
 D Razširjenost obolelih za aidsom po svetu.

(1 točka)

8. Izračunajte gostoto prebivalstva na območju, ki je na sliki 4 osenčeno.

Slika 4

(Vir: IB Diploma program, M05/3/ GEOGR/BP1/ENG/TZO/XX)

Gostota prebivalstva: _____

(1 točka)

9. Eden izmed glavnih dejavnikov, ki vplivajo na naselitev človeka v neki pokrajini, je rodovitnost prsti in tako možnost za pridelavo hrane. K navedenim značilnostim prsti pripišite številko, s katero je na sliki 3 v nalogi 7 označeno območje, kjer je opazna posamezna značilnost. Posamezno številko napišite le enkrat.

Presuha prst _____

Zamrznjena prst _____

Preplitva prst _____

Pretežno rodovitna prst _____

(2 točki)

10. Opišite, kako značilnosti ekvatorialnega podnebja in lastnosti rjavih gozdnih prsti vplivajo na razporeditev in gostoto prebivalstva.

Ekvatorialno podnebje: _____

Rjave gozdne prsti: _____

(2 točki)

11. Razložite pojem »agrarna prenaseljenost« in opišite eno izmed njenih posledic.

Razlaga pojma: _____

Posledica: _____

(2 točki)

12. Napišite eno izmed držav, ki je s prestavitvijo prestolnice poskušala spremeniti razporeditev prebivalstva v državi, in pojasnite, zakaj je bil tak politično-administrativni ukrep potreben.

Država: _____

Pojasnitev: _____

(2 točki)

B1 – SVET

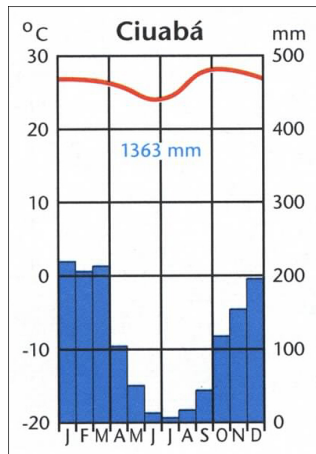
13. Dopolnite besedilo.

Površje Brazilije sestavlja več naravnih enot. Brazilsko in _____
višavje sta nastali v _____ (geološka doba). Skoraj dve tretjini
površja obsega _____ (naravna enota), kjer prevladuje
_____ podnebje.

(2 točki)

14. Slika 5 predstavlja prevladujoči podnebni tip Brazilskega višavja. Ugotovite tip podnebja in razložite, zakaj pade največ padavin od decembra do marca.

Slika 5

(Vir: Senegačnik, J., 2004: Svet, str. 80. Modrijan. Ljubljana)

Podnebni tip: _____

Razlaga: _____

(2 točki)

15. Opišite naravnogeografski razlog, ki je poleg podnebja še vplival na zgodnjo poselitev Jugovzhodne Brazilije.

(1 točka)

16. Priloga 1 (Priloga k Izpitni poli 1) prikazuje območje poraslo z amazonskim tropskim deževnim gozdom in območje, kjer je gozd že izkrčen. Navedite tri vzroke za krčenje amazonskega tropskega deževnega gozda.

1 _____

2 _____

3 _____

(2 točki)

17. Krčenje amazonskega tropskega deževnega gozda ni samo problem Brazilije. Glede na prilogo 1 (Priloga k Izpitni poli 1) opišite tri posledice krčenja tropskega deževnega gozda v Amazoniji in pojasnite, kako čezmerno krčenje vpliva na svetovne podnebne spremembe.

Posledice:

1 _____

2 _____

3 _____

Pojasnitev: _____

(3 točke)

B2 – SVET

18. Glede na prilogo 2 (Priloga k Izpitni poli 1) napišite prevladujočo vero v naslednjih azijskih državah:

Iran _____

Indija _____

Filipini _____

Mongolija _____

(2 točki)

19. Obkrožite DA, če je trditev pravilna, in NE, če je napačna.

Indonezija je najštevilčnejša muslimanska država. DA NE

Judovska sveta knjiga se imenuje Koran. DA NE

Hindujsko svetišče se imenuje sinagoga. DA NE

Budizem prevladuje na Indokitajskem polotoku. DA NE

(2 točki)

20. Z dvema primeroma opišite vlogo reke Ganges v tradicionalnem verovanju Indijcev.

1 _____

2 _____

(2 točki)

21. Zamislite si, da potujete po eni izmed muslimanskih držav. Opišite, kako se vera kaže v načinu življenja ljudi in kako v drugih, pokrajinskih značilnostih države.

Način življenja: _____

Pokrajinska značilnost: _____

(2 točki)

22. Imenujte naroda, ki prevladujeta v Izraelu, in pojasnite, zakaj med njima pogosto izbruhnejo napetosti in vojne.

Pojasnitev: _____

(2 točki)

C1 – EVROPA

23. Fotografije v prilogi 3 (Priloga k Izpitni poli 1) prikazujejo značilnosti površja v treh različnih pokrajinskih enotah Srednje Evrope. Izpišite črke pokrajinskih enot tako, kakor si sledijo od severa proti jugu, ter imenujte pokrajinski enoti, označeni s črkama A in B.

Črke: _____, _____ in _____.

Pokrajinska enota A: _____

Pokrajinska enota B: _____

(2 točki)

24. K spodaj naštetim površinskim oblikam pripišite črko tiste pokrajinske enote iz priloge 3 (Priloga k Izpitni poli 1), za katero je ta oblika najznačilnejša.

Kotline: _____

Močvirja: _____

Ledeniške doline: _____

Tektonski jarek: _____

(2 točki)

25. Napišite geološko obdobje in ime orogeneze, v kateri sta nastali gorovji v pokrajinski enoti A in C v prilogi 3 (Priloga k Izpitni poli 1).

Geološko obdobje

Ime orogeneze

Gorovje v pokrajini A: _____

Gorovje v pokrajini C: _____

(2 točki)

26. Primerjajte pokrajino na sliki A in B v prilogi 4 (Prilogi k Izpitni poli 1). Imenujte gospodarsko dejavnost, ki je vzrok za spremembe v pokrajini, in opišite dve posledici teh sprememb.

Gospodarska dejavnost: _____

Opisa:

1 _____

2 _____

(2 točki)

27. Imenujte ledeniško akumulacijsko obliko, ki je v prilogi 5 (Priloga k Izpitni poli 1) označena s številkami 1, 2 in 3, ter pojasnite pomen pradolin v kmetijstvu.

Ledeniška akumulacijska oblika: _____

Pojasnitev: _____

(2 točki)

C2 – EVROPA

28. Priloga 6 (Priloga k Izpitni poli 1) prikazuje deleže zaposlenih po sektorjih v različnih letih v Veliki Britaniji. Iz legende izpišite črko, ki označuje delež zaposlenih v sekundarnem sektorju.

Črka: _____

(1 točka)

29. K trditvi napišite DA, če je pravilna, in NE, če je napačna.

_____ Osnova stare industrije v Veliki Britaniji so bila domača nahajališča premoga in surovine iz kolonij.

_____ Najstarejši industrijski panogi v Veliki Britaniji sta bili tekstilna industrija in železarstvo.

_____ Veliko Britanijo je zajela deindustrializacija že v drugi polovici 20. stoletja.

_____ Več od polovice podjetij v univerzitetnem mestu Cambridge je usmerjeno v avtomobilsko in letalsko industrijo.

(2 točki)

30. Opišite tri značilnosti industrije visoke tehnologije.

1 _____

2 _____

3 _____

(2 točki)

31. K navedenima območjema zapišite črki, s katerima sta označeni v prilogi 7 (Priloga k Izpitni poli 1), in imenujte proces, s katerim označujemo takšne selitvene tokove.

Območje odseljevanja: _____

Območje priseljevanja: _____

Proces: _____

(2 točki)

32. Razložite namen ustanavljanja zelenih pasov v Veliki Britaniji in opišite dve pozitivni in eno negativno posledico nastanka teh pasov.

Razlaga: _____

Opis dveh pozitivnih posledic:

1 _____

2 _____

Opis negativne posledice: _____

(3 točke)

Prazna stran